

Emerico

ab illo extorere potuit. Mane aut factu cum uentum frater celebraret, ipse rex affuit, et ut animi fratris mauri de uirtute humilitatis temptaret in communi audientia plurima ei et religioni tria obiecit, cuius assertioni maurus nullam contradictionem fecit, sed humiliter persistens ad deum qui humane mentis inspector est sperando confugit. Tunc uero beatus stephanus filii sui uerba rata esse cognouit et rei ordine narrata Maurum extulit laudibus, et ut locus pontificalis per eum decoraretur, paulo post eum in episcopatum quibus ecclesienses sublimauit. Post hec autem beatus emerichus etate proficiscens per uirtutum sua merita gloriosa semper agnoscatur insignia. Que quamquam uobis per omnia explicare non possumus pauca tamen que de gestis eius audiuimus ut non negligentem depreces diligenter referam. Contigit autem ut dum nocte quadam orationis causa secreto uno tempore tentus famulo uenustissima et antiquissima que in uespertimensi ciuitate ad honorem preciosissimi matris christi georgii fabricata est intraret ecclesiam, ibique orationi uacando quid acceptabilius deo offerret penes se tractaret, subito lumine cum ingenti claritate totum ecclesie circumfulsit edificium in quo uox diuina de supernis sic intonuit preclara est uirginitas, uirginitatem a te mentis et corporis exigo, hanc offer et in hoc preposito, ille autem non in se presumens sed ad gratiam tanquam ad ueram medicinam profugiens ait. Domine deus uniuersitatis inspector et humane imbecillitatis adiutor qui auferis spiritum principum et terribilis es apud reges terre beneplacitum tuum in me profice et noxios motus qui contra animam militat rore misericordie tue extingue. Itaque beatus emerichus eadem hora in uoluntate diuine solatioris confortatus, secretum habens apud se seruabat et ministro illi qui huic diuino colloquio et alijs plerumque solus aderat, ne cuiquam huiusmodi usque ad

obitum suum apparet oblectando indicabat, hec et quamplura uirtutum signa, tanquam in secreto mentis cubiculo penes sanctum emerichum tenebantur et usque dum facta est apulla, et odor uingentorum diffusus est nemi detegebant. Interea dum ex paterna dispositione uirgo nobilis ut pote orta de regali prole beato emerico desponsata esset et adducta et ut ex utraque regali linea regia posteritas impetret succederet, ipse carnalem generationem que corruptibile est spirituali proposito uirginitatis postponens, ieiunijs corporum macerabat, animam autem pane uerbi dei saturabat et neque carnis titillatio ei daretur, et intacte sue coniugis incorruptam seruauit uirginitatem. Miranda iuuenis continentia que fonte lacrymarum extinxit amoris incendia, flammamque portans in gremio non prebatur eius incendio. Grande est enim et pene ultra mortaliu naturam corpoream sopire luxuriam et concupiscentie flammam adolescentie facibus accensam, animi uirtute restringere et spiritali conatu uim gemitus oblectationis excludere, uiuere contra humani generis morem, despicere solatia coniugum dulcedinem contemnere liberorum et quicumque parentis uite esse comoda preter nihil spe future beatitudinis computare. Magna hec ut dixi, et admirabilis uirtus est et non immerito per magnitudinem laboris sui ingenti premio destinata. Magnus quidem pudicitie est labor sed maior premium Temporalis custodia sed remuneratio eterna. De quibus iohannes in Apocalypsi ait, hi sequuntur agnum quouscuque ierit. Quod ita intelligendum puto, locum nullum eis in celesti aula claudendum, atque cuncta eis diuinarum mansionum habitacula, referenda sunt, sed ut illustri uirginitatis meritum clareat, et quibus deo digna sit manifestum possit intelligi, illud recogites, quod dominus et saluator noster cum propter humani generis salutem carnem dignas

De sancto

retur assumere. nō alium q̄ virginalem eligeret vterū et virtutem h̄mōi plurimum sibi placere mōstraret. et vt pudicitie bonū vtriq̄ sexui intima ret et virginē habuit matrem virgo ipsa mansurus in se viris. et in matre feminis p̄buit virginis exemplū. q̄ de mōstraret in vtroq̄ sexu beatā et integram diuinitatis habitare plenitudinē meruisse. dū totum in matre fuit quicq̄d habitaret in filio. **U**bi corpore dissoluto in etate adhuc iuuenili data est ei hereditas in terra viuētium sponsa sua testimoniū virginitatis ei perhibuit. familiarisq̄ ille minister q̄ viderat frequēter et audierat vltra n̄ abscondit. **N**ec hoc p̄mittendū esse puto. q̄ aliqui cōstantinopolim cum dñō almoduce cōmorāte quidā religiosus canonicus cesariensis ecc̄ie ad grecorū impatorē missus narrat se in gestis sancti eusebii legisse. **Q**uia eadē hora qua beatus emerichus dissolutus est sanctus eusebius cesaree palestine metropolitanus in processione vna cū clero et p̄plo incederet. sonum angelice dulcedinis in excelsis audiuit. **A**ptisq̄ oculis cordis animā beati emerici filii sancti stephani p̄mi regis p̄anonie sursum transferi p̄sperit. **A**derat autē et demonum multitudo tanq̄ si quid in illo deprehenderet. vñ et offendiculū tanto p̄fessorī intenderent. **C**umq̄ sanctus eusebius in hac visione obstupesceret desursum audiuit eadem hora hāc ipsam aiām beati emerici in iubilo ad sedē sup̄nā transferri. **E**adē q̄ visio et melodie dulcedo cuidā archidiacono p̄ orōnē sancti eusebii reuelata est. **E**t qm̄ necessaria sunt miracula vbi hūana imbecillitas tarda ē ad credēdū. tot tantis virtutū signis dies obitus sui tricesima coruscavit. vt omnibus in regia vrbe vbi sanctū corpus eius hūmatū est p̄mo

rantibus. nō dies meroris s̄ gaudij eēt cū nec ipm̄ p̄tem merorū ob mortē filij angeret. **S**z eū ad coronā vite et ne filio indubitāter collatā leticia plena p̄funderet. vnū autē de egregijs miraculis. qd̄ postmodū in diebus n̄tis p̄ ip̄o p̄fessore suo deus reuelare dignatus ē. n̄e narratōi assumim⁹. quāq̄ in hoc et in ceteris adeo famosa sine scripto sunt omnia q̄ et filij q̄ nascent̄ et exurgunt cognoscēt hęc et narrabūt filijs suis. **E**rat q̄ vir quidā conradus nomine idēq̄ theutonic⁹ natione adeo abominabili peccatorū p̄ffura sarcinatus tātaq̄ ignomia affectus. vt q̄si quadriduan⁹ in monumēto feteret. **S**z qm̄ ip̄e qui lazariū resuscitauit in corpore quotidie peccatores resuscitat in mēte. **N**ec peccatorē p̄dictum in p̄fundo peccatorū reliquit. **S**z vt cognosceret quātis esset circūdatus miserijs. oculus mētis ei⁹ p̄ p̄punctionez aperuit. **I**lle itaq̄ ad vicariū beati petri hildebrandū qui romane sedi tūc p̄fuit veniens vulnera sui p̄missi detexit et postulata satisfactōis iniūctiōe medicinā anime expetit. papa vero quātitatē peccatorū ip̄ius tanq̄ antea inauditorū obstupescēs deliberatōne h̄ita vulnera p̄ iniūctā p̄niam nō curauit. **N**e tñ desperās fluctuaret. p̄ filio peccatorē p̄firmavit. **I**taq̄ lorica illū circumdedit et eā vt corpi firmiter adhereret. quicq̄ cathenis ferreis ad modū quinque plagarū christi circūcinxit cartamq̄ cōfessionis illi⁹ inscriptā et cera circūdatā p̄prio anulo sigillatā illi porrexit monēsq̄ et exhortās quatin⁹ omnia loca in quibus sancti dormierūt lustraret sic vbi diuina gr̄a sanctorū incessiōe illū visitaret. hoc autē visitatōis diuine signū foret. si qm̄ lorica fractis cathenis in p̄tes p̄filiret. et carta nihil scriptū cōtineret. **A**biēs q̄ ille p̄lima loca sanctorū pagrauit. **N**ouissime hierlm̄ ad

Elizabeth

sepulcrū domini veniēs . ibicq̄ misē-
ricordiā expectauit ab eo q̄ sanat p̄tri-
tos corde ⁊ alligat p̄tritiōes eoz. **S**z
dñs nō ostēdit illi misēdiaz suā in ci-
uitate munita. quatin⁹ ad laudē ⁊ glo-
riaz beati Emerici reseruaret. interea
fama beati stephani regis p̄anonie ad
cui⁹ sepulcr̄ quotidiana fiebant mira-
cula insingn̄ habebat. **C**onsumatocq̄
itinere vir supra memoratus albam
puenit vbi corp⁹ scti stephani recōdi-
tū venerabat. **C**ūq̄ in alijs p̄tus dei
et intercessio regis eximij celebri mi-
raculis reuelaret. **I**lle tñ vir in vincu-
lis lozice artius angere⁹ penes se cuz
iuramēto p̄firmavit qd̄ loco ecclesie
se n̄ amoueret quousq̄ dñs i eo ostē-
deret q̄nti meriti beat⁹ stephan⁹ apud
ipm̄ esset. **F**actū ē autē cū esset hora di-
ei q̄si sexta ex nimia fatigatiōe corpis
⁊ cordis p̄tritiōe ille in ecclesia obdor-
miuit. **A**ffuit autē illi in somnis beat⁹
stephan⁹ ad hūc modū dicēs **S**urge
nūc nec in meritis meis p̄sume apud
deū quoniā nō sufficio p̄ te intercede-
re. vade ergo ad sepulcr̄ filij mei beati
emerici ipz̄ intercessorē habe. ⁊ ipe est
qui in virginali vita deo complacuit.
cui⁹ vestimēta nō sunt coinquinata ⁊ se-
quē agnū quocūq̄ ierit. **I**psē est etiā
ex eorū numero qui ante thronuz dei
cātant canticū nouū qd̄ nemo pōt cā-
tare nisi is qui virgo est. **E**adez itaq̄
hora ille d̄ somno surgens ad sepulcr̄
beati emerici in eadē eccia sitū festina-
uit ⁊ cū ibidē puolut⁹ oraret: repente
lorica fract⁹ cathēis p̄ plurimas p̄tes
diuisa in terrā p̄siliuit mltis in eccia
āmirantib⁹ vnde tātā ferri cōcussio so-
nū dedisset. **R**e autē declarata cōueni-
entib⁹ clero ⁊ p̄plo a fabiano cancella-
rio eiusdemq̄ ecclesie rectore figilluz
pape qd̄ diu vir ille integruz tulerat
cōfractū est et carta interi⁹ dissoluta
est sed nec in ea l̄az vestigia apparuet

Tunc vero omēs qui affuerūt in lau-
dem dei atq̄ beati emerici pruperūt ⁊
vt tantum beneficiū memoriale esset
regi ladislao q̄ tūc r̄pis p̄anonie p̄fuit
vniuersisq̄ episcopis ⁊ principib⁹ re-
gni que viderant et audierāt sup̄ hac
re notificauerūt. **R**ex itaq̄ ladislao
vtpote diuine religiōis cultoz puoca-
to cōcilio. ⁊ in dicto triduo ieiunio
in nonas nouēbris corp⁹ beati emeri-
ci cum honore eleuauit. qua die ⁊ post
modū in multis miraculoz virtutib⁹
confessoris sui merita declarat iesus
christus dñs noster. qui cuz dō patre
et spiritu sancto viuit et regnat deus
in secula seculozum. Amen.

De sancta elizabeth regina vel vi-
dua huius regni.

Elizabeth illu-
stris regis hūgarie filia ge-
nere nobilis sed fide ac re-
ligione nobilior. stirpe⁹ ⁊ nobilē no-
bilitauit exemplis. illustrauit miracu-
lis ⁊ decorauit grā sanctitatis. **Q**uaz
auctoz nature supra naturā quodam
modo extulit. **P**uz puella regalibus
nutrita d̄licijs. omia puerilia aut om-
nino cōtemneret. aut eadez in dei ob-
sequiū manciparet vt liquido clareat
tenera eius infantia quanta simpli-
citate viguit q̄z dulci deuotione ince-
pit. **E**t tunc siquidē cepit l̄nis assue-
scere studijs. ludos spernere vanitatē
successos p̄speros frangere mūdi. pro-
ficere semp in reuerentia dei. **C**um
enim esset adhuc quinquennis in ec-
clesia orandi gratia tam sedula per-
manebat vt eam eius sodales v̄l an-
cille auellere vix valerent. **Q**uā cum
ancille vel coetaneae obseruarēt aliquā
de illis causā ludi versus capellam in-
sequi videbat vt intrādi ecciam optu-
nitatē captaret. quā igrediens genua
flectebat aut pavimento totaliter in

De sancta

cumbebat. Et licet literarum peritiā nō haberet tñ coram suis oculis sepe psalterium expandebat vt quodamō se legere fingeret ne velut occupatam aliquis impediret. **S**e quoque cū puellis ad terrarum psaltriam ludi specie mēsurabat. vt sub tali occasiōe deo reuerentiā exhiberet. **I**n ludo etiā anulorum et alijs ludis spem totam in deo ponebat. et ex his que puella puula lucrabat vel alias peculiariter possidebat puellis pauperculis decimas exhibebat. inducens eas vt sepe orationē dominicam diceret et crebro virginē salutarent. **C**rescens vero p̄ etatez t̄p̄is crescebat amplius p̄ effectum deuotionis. **N**ā beatam virginē dei genitricē in sui patronam et aduocatā. **E**t beatū iohannem euāgelistā in suarum castitatis custodes elegit. **C**ū enī singule cedule singulorum apostolorum nominibus inscripte altari supponeretur et quelibet aliarum puellarum casu sibi cedulam cōtingentem acciperet. **I**sta oratione fusa tribus vicibus cedulam ubi nomē sancti iohannis erat inscriptū vt desiderabat accepit ad quē tanto deuotiōis ferebatur affectu vt nihil in eius nomine petētibz denegaret. **N**e vero mundi successus sibi nimium blandere cotidie in rebus prosperis sibi aliquid detrahebat. **C**ū enī in aliquo ludo sibi prospere succederet reliquū intermittēs dicebat. **N**olo procedere sed p̄pter deū reliquū intermitto. **A**d choreas quibus a puellis ceteris aduocata. cū vnū circūitū pergissent dicebat. **S**ufficiat nobis vnū circūitus iam p̄pter deū alios dimittamus et sic p̄ talem modum puellas a vanitatibus t̄p̄abat. **V**estimentorum lasciuos usus semper abhorrebat et omnes in his honestatā dilexit. **C**ertū quoque sibi numerū orationū indixerat. quē si quando aliqua occupatiōe p̄uenta nō potuisset perficere et ab ancillis le-

ctum ingredi cogereetur cum celestis sponso vigilans vigilanter soluebat. **D**ies quoque solennes puella nobilis tanta deuotiōe colebat. vt etiā manicas sibi conui nulla ratione patere anteque missarum solennia cōplerentur. **C**irotecarū etiā usus in diebus dñicis sibi ante meridiem interdixit. **C**olens in hoc et sacre deferre solēnitati et sue satisfacere deuotiōi p̄pter quod solita erat ad hec et similia se per votū astringere ne quis posset eam aliquibus suasiōibus a suo proposito reuocare. **O**fficiū ecclesiasticum cū tanta audiebat reuerentia vt cum sacra euangelia legeretur vel sacra hostia conficeretur manicas si forte cōsute esset solueret monilia deponeret et cetera capitis ornamenta in imo locaret. **E**t ubi gradum virginalem prudentē rexit et innocenter percurrit iugalem gradū intrare cōpellit. vt potēte quē adhuc paterno impio urgebat fructū p̄ceptura tricesimū. que fides trinitatis seruauit cū decalogo p̄ceptorum. **C**ōsensit igitur licet inuita in copulā iugalem nō vt libidini deserueret. sed vt ne prius p̄ceptū cōtēneret et vt filios educandos ad dei seruiciū p̄crearet. quāuis enī fuerit legi thori iugalis astricta nulli tamen fuit culpā delectatiōi subiecta quod inde manifeste cōstat quā in manibus magistri coradi votū emisit. quod si viro suo mortuo eam supuere cōtingeret continentiam p̄petuam obseruaret. **F**uit igitur lantgrauio turingie sociata iugio p̄ ut regalis exigebat magnificentia et dispositio ordinauerat diuina vt scilicet multos ibidem ad dei amorē adduceret et incultos homines edoceret. **L**icet tñ mutauerit statū nō tamē mutauit mētis affectū. **Q**uāte autē fuerit deuotiōis et humilitatis ad deum. quāte austeritatis et abstinentie ad seipsam. **Q**uāte largitatis et misericordie ad pauperes.

Elizabeth

ex his que subiecta sunt apertius de-
claratur. nam in oratione tanti feruor
erudit ut etiam ancillas ad ecclesiaz gra-
du cito preueniret ut quasi quibus-
dam clandestinis orationibus aliquam
dei gratiam impetraret. in nocte ad ora-
tionem sepe surgebat rogante eam marito
ut sibi parceret et quieti alicui corpore
donaret. **O**rdinauit autem cum quadam
domicella sibi inter ceteras magis fa-
miliari. ut si forte somno depressa non
surgeret eam pede tangens suscitaret.
Quadam vero vice pedem domini tangere vo-
luit sed casu in pedem mariti impigit
Qui subito excitatus rem ut erat vi-
dit et patienter sufferens prudenter
dissimulauit. **E**t ut orationum suarum deo
pingue redderet sacrificium sepe ipsum
irrigabat abundantia lacrimarum. quas
quidem lacrimas fundebat iocunde et si-
ne aliquo idcirco vultu permutatiōe. ita ut
semper cum dolore fletet et de dolore gau-
deret et hoc quod dicitur vultu leticia venustaret
Tota se humilitate subiecit ut propter di-
amorem vilia et abiecta non sperneret
sed hec cum deuotione nimia exercebat
Nam infirmum quendam vultu deformem
capitis fetore horribilem in sinu proprio
reclinauit et horridum cernere tondens
eius caput ancillis ridetibus lauit **I**n ro-
gationibus vero semper processione nudis
pedibus induta lineis sequebatur et
in predicationum stationibus inter paupcu-
las tanquam pauper et humilis residebat
in purificatione post primum nequaquam
se ut ceterae gemis ornabat. vel vestibus
deauratis tegebat. sed exemplo inte-
merate puerpere filium propriis gestans
in vlnis ipsum ad altare cum agno
et cadela humiliter offerebat. ut ex his
et seculi populum contemnendam ostende-
ret et se illibate puerpere conformaret
Deinde domum rediens vestimenta ipsa
cum quibus ad ecclesiam processerat alicui
mulieri pauperi tribuebat. **A**ccedit quoque

ad sue humilitatis preconiū quod ipsa liber-
tate precellens et dignitate sublimis cui-
usdam viri scilicet magistri conradi pauperis et
medici sed tamen scientia et religione pre-
cipui saluo iure matrimonij et consensu
te marito obedientie se adeo subiecit
ut quicquid ille precipiet ipsa cum reueren-
tia et multo gaudio adimpleret. ut
ex hoc et obedientie recipet meritum. et
domini saluatoris qui factus est obe-
diens usque ad mortem imitaret exemplum
Quadam igitur vice ad quendam predica-
tionem ab ipso vocata superveniente mar-
chionissa mesenese impedita non venit
Quod ille egre ferens tantam eius in-
obedientiam relaxare noluit donec usque
ad camisiam spoliata cum quibusdam an-
cillis suis que culpabiles fuerant fortiter
verberari fecit. **S**ibi quoque tantum
rigorem et abstinenciam imponebat. ut cor-
pus suum vigiliis disciplinis ieiuniis
et abstinenciis maceraret **N**am sepe a vi-
ri thoro abstinens noctes ducebat insom-
nes ut orationibus posset insistere et in ab-
scondito patrem celestem orare **C**umque
somnia impelleret necessitas superstrata
tapetia dormiebat. **S**ed cum maritus ab-
esset cum sponsa celesti in orationibus per
noctabat. **S**ed et etiam per manus ancil-
larum faciebat se in cubiculo fortiter ver-
berari ut saluatori flagellato vicem re-
penderet et carnem ab omni lascivia
coerceret. **T**antam autem in cibo et potu
temperantiam et abstinenciam exhibebat ut
in mensa mariti inter diuersa ferculorum
genera interdum pane simplici esset con-
tenta. **M**agister enim coradus sibi intus
dixerat ne de cibis mariti quicquam con-
tingeret. sed quibus sanam conscientiam non habe-
ret **Q**uod ipsa tanta diligentia observavit ut
alijs diuersis delitijs abundantibus
ipsa cum ancillis suis cibis grossioribus
vteretur. **S**epe tamen ad mensam se-
dens cibos manu correctabat et diui-
debat ut ex hoc comedere videretur. ne

De sancta

supstitiōis notā incurreret s; vrbāita-
te tali cūctos puiuas letificaret. **Q**ua-
dam vice cū longi itineris labore fuisset
depressa et marito ⁊ sibi diuersi fu-
issent cibi oblati qui nō credebantur
de iustis laborib; aquisiti omnino ab-
stinuit et nigrū panē et durū in aqua
calida maderactū cū suis ancillis pa-
tienter comedit ob hoc quosdā iustos
reddit? vir su? sibi assignauerat d; q̄bo
cū q̄busdā suis ancillis q̄ sibi ad h; oīa
cōsentiebāt viuebat. **S**epe autē cibos
curie respuit. et aliq; bonoz virozū ci-
baria requisit. hec autē omnia vir su-
us cū patientia supportabat asserens
q̄ h; ipse libēter facerz si turbatiōz sue
familie n̄ timeret. **S**tatū q; paup-
tis in summa glāstituta sumope af-
fectabat. vt et christo paup-
taē repen-
deret. et mūd? in ea p̄riū nil haberet.
Qua p̄pter interdū cū sola esset cū ācil-
lis vestimētis se vilib; induēs ⁊ despe-
cto velo caput suū operiēs dicebat. **T**a-
liter incedā cū ad statū deuenero pau-
pertat;. **L**icet autē sibi abstinētie fre-
nū ipsuerit. tāta tñ se liberalitate ad
paupes effūdebat vt nulluz p̄mi aliq;
inedia pateretur sed omnib; adeo lar-
gissime subueniebat vt oēs eā matrē
paup-
ez exclamarent. **S**ex enī miseri-
cordie opib; tota vigilātia insudabat
vt regnū p̄petuum p̄petuo regnatu-
ra p̄cipet ⁊ paternā benedictiōez cum
bñdict; ad dexterā possiderz. **I**psa nāq;
nudos vestiebat siquidē vestimēta im-
pendebat paup-
ib; nudis pegrinozuz
⁊ paup-
ez corporib; sepeliēdis ⁊ pueris
baptizandis. **Q**uos q̄dem pueros se-
pe de sacro fonte leuabat ⁊ p̄rijs ma-
nib; eoz vestimēta suebat vt cū pater-
nitate cōtracta eis liberi? subueniret.
Accidit autē cū cuidā paup-
cule q̄ddaz
tis bonū tribueret vestimētū illa autē
vidēs donū tam magnificū tā ingēti
gaudio ē pfusa vt ad terrā cadēs mor-

tua crederet. **Q**uō btā elizabeth vidēs
voluit se sibi tāta ddisse timēs ne sibi
fieret causa mortis. **S**ed tamen p̄ ea
orauit ⁊ ipsa sanata surrexit. **S**epe autē
ipsa cū ancillis manib; p̄rijs lanā fila-
bat. ⁊ inde vestimēta fieri faciebat vt
ex hoc ⁊ bonoz labor fructū recipet glo-
riosū ⁊ exemplū vere humilitat; p̄berz
et de p̄rijs corporis laborib; elemosinā
deo darz. **I**psa eiuriētes pascebat pau-
p-
ib; enī alimēta p̄bebat adeo vt lane
grauo viro suo p̄ucto ad curiaz Fre-
derici ipatoris qui tūc erat cremone.
ipsa omnē annonā de suis grangis col-
legit et cōgratis vudecūq; paup-
ibus
quotidie eis necessaria mītrabat eo
q̄ tūc fames et charistia valida immi-
nebat. **E**t quantūcūq; alicui p̄darz
diuina tñ virtute tota die illa sibi suf-
ficiēbat. **S**epe autē cū pecunia sibi des-
ficeret ornāmēta sua vendebat vt pau-
perib; subueniret. **M**ulta etiā sibi et
ancillis suis p̄suevit subtrahere pau-
perib; reseruare. **I**psa sitientes pota-
bat. **Q**uadā autē vice ceruisiā pauperi-
bus distribuēs cū vnicuiq; sufficientē
dediss; inuētū ē q̄d pas nullā diminu-
tiōem ptulit. sed eandem quā prius
mensuram seruauit. **I**psa hospicio pe-
grinos ⁊ paupes suscipiebat. **D**o-
mū enī maximaz sub altissimo castro
suo p̄struxerat in qua infirmoz mag-
naz multitudinem refouebat. **Q**uos
diebus singulis nō obstāte difficulta-
te ascensus vel descensus visitans eis
omia necessaria impendebat ⁊ etiā ver-
bis exhortatiōis ad paciētiam induce-
bat. ⁊ licz omnē corruptiōez aeris sem-
per egre portauerit. infirmozuz tñ cor-
ruptiōes p̄pter dei amorē ī estiuo tpe
nō abhorruit s; remedia adhibuit ve-
lo proprii capitis terfit ⁊ manib; p̄ri-
is p̄tractauit licet ancille talia graui-
tolerarent. **I**n eadē q; domo pueru-
los paup-
ū feminaz nutrirī cū sūma

Elizabeth

diligentia faciebat quibus se tam dulces et tam humilē exhibebat ut eam omnes matrem vocarent et intransitum domum cuncti tanquam matrem filij sequerentur et ante se cateruatim cum summo studio collocarent. Ipsa vero olliculas et anulos vitreos et quedam alia vitrea emi fecerat ut pueri ludos pueriles in talibus exercerent. que dum in pallio proprio equitans in castris deferret de rupe altissima super lapides ceciderunt sed nulla in eis lesio est inuenta. Ipsa infirmos visitabat. Infirmorum enim compassio adeo eius animū vēdicauit quod eorum hospicia diligenter perquirens eos solacite visitauit eorum camerulas familiariter et deuote subintrans nec difficultate vie perterrita nec longitudine lassata. quibus et subueniebat in necessarijs et verba exhibebat solationis propter quod ex quintuplici consideratione remunerationē accipet scilicet ex dignitate visitationis ex labore itineris ex affectu compassionis ex effectu solationis et ex largitate muneris. Ipsa sepulchras pauperum frequentabat. Mente namque deuota pauperum curabat ad funera et vestes quas proprijs manibus fecerat eorum corporibus coaptabat adeo ut semel velum suam magnū lineum in partes cōcideret et cuiusdam pauperis corpus involueret eorum etiam funera proprijs manibus cōtractabat et in ipsorum exequijs deuota manebat. Inter hec laudanda est deuotio viri sui qui licet negotijs multis esset implicatus in dei tamen obsequio erat deuotus. Et quia ipse talibus personis liter intēdere non valebat uxori sue potestatem concesserat agendi omnia que dei honorem respicerent et anime sue salutem afferrent. Cupiens vero beata Elizabeth ut vir suus in fidei defensionem potentie sue arma cōuerteret ipsum salubri exhortatione induxit ut ad terram sanctam pergeret visitanda ubi dum esset ipse

lantgrauis princeps fidelis inclitus et deuotus fide integra et deuotione sincera deo reddidit spiritum suorum operum fructum recipiens gloriosum et sic ipsa vidualem statum cum deuotione amplectitur ne vidualis continentie premio fraudaret sed fructum sexagesimum perciperet utpote que decalogum preceptorum cum sex misericordie operibus obseruaret. verum cum mors viri sui per totam fuisset turingiam diuulgata. Ipsa tanquam dissoluta a quibusdam vasallis viri sui turpiter et totaliter est electa ut ex hoc eius patientia claresceret et paupertas diu conceptum desiderium obtineret. Adueniente igitur nocte in domo cuiusdam thabernaculi in loco ubi porci iacuerunt se recepit deo gratias multas agens. hora vero matutinali ad domum fratrum minorum pergens. rogauit ut pro sua tribulatione deo gratias ageret. Et te deus laudamus cantaret. Sequenti die domum cuiusdam sui emuli cum suis puulis visa est ingredi arto sibi loco ibidem ad modum assignato quod dum ab hospite et hospita plurimum grauaretur parietibus valefecit dicens libenter hominibus vale facerem si beneficos inuenirem. Compulsa igitur ad locum porcum rediit et puulos suos ad loca diuisa alēdos commisit. Cum vero per quadam viam strictam luto profundo plenam super quosdam lapides ibidem positos pergeret et vetula quedam cuius iam multa beneficia contulerat super eodem lapides transiens eidem cedere recusaret ipsa in lutum profundum cecidit et surgens vestimenta sua gaudens et ridens absterxit. Post hec autem abbatissa eius matertera ipsius nimium paupertate compatiens ad episcopum habeburgensem ipsius auunculum eam duxit qui eam honeste sapiens caute retinuit intendens ipsam secundis nuptijs copulare. Quod cum ancille que secum continentiamauerant didicissent et ex hoc se

De sancta

lacrimis multis affligerent beate elizabeth hoc cum gemitu retulerunt. **Q**ue eas confortans ait. confido in domino pro cuius amore continentiam vovisti quod meum propositum firmum custodiet et omnes violentiam conteret et consilium humanum dissolvat et si forte avunculus meus voluerit me alicui copulare animum non consentiam et verbis pariter contradicam et si nullum aliud mihi evadendi esset remedium nasum proprium mihi detruncare ut me sic deformem quilibet obhorreat. **C**um igitur de mandato ipsius episcopi ad quoddam castrum invitata fuisset deducta moratura ibidem donec alicui in coniugium traderetur et ipsa suam castitatem domino cum lacrimis commendasset ecce domino disponente ossa viri sui de transmarinis partibus deferuntur. **I**ussa est igitur ab episcopo deduci ut ossibus viri sui devota occurrat. **I**psa ergo ossa ab episcopo cum honorabili processione et ab ipsa cum multa devotione lacrimarum effusione suscepta sunt que puerula ad dominum dixit gratias tibi ago domine quod in susceptione ossium viri mei dilecti tui me miseram consolari dignatus es. **T**u scis domine quia licet ipsum te amantem multum amaverim tamen ob tui amorem eius presentia libenter carui et in sancte terre tue subsidium destinavi. **E**t quibus delectabile mihi esset adhuc cum eo vivere tali conditione ut cum ipso pauper per totum mundum mendicarem tamen te testem inuoco quod contra tuam voluntatem vno crine ipsum non redimerem nec ad vitam mortalem ipsum revocarem. **I**psius autem et me tue gratie commendando. **C**eterum ne fructum centesimum perderent qui perfectionem evangelicam serviantibus datur quod de sinistra miserie ad dextram glorie transferunt religiosus habitum induit vestes scilicet griseas humiles et abiectas continentiam pro mortem viri sui perpetuam servans obediens

tiam perfectam custodit et voluntariam paupertatem amplectens mendicando quod soluatim ire voluit sed magister eius eam sic pergere non permisit. **F**uit autem eius habitus talis despectus ut deferret pallium griseum panno coloris alterius prolongatus. **M**anicas etiam tunice ruptas alterius coloris panno habuit emendatas. **P**ater vero suus rex hungarie audiens filiam suam ad tantam euenisse inopiam. **C**omitez quendam ad eam misit ut ipsam ad paterna limina reducere procuraret. **Q**ui videns eam tali habitu decoratam cernens eam sedentem humiliter filantem pre confusione et admiratione exclamans dixit. **A**utem filia regis talis vili habitu induta apparuit nec lanam filare aliquando iussa fuit. **C**um vero pro sua reductione vehementissime insistisset nullatenus acquieuit malis cum pauperibus in paupertate tegere quam cum divitiibus divitiis multis abundare. **U**t vero eis animus totus in deum transfiret et intenta eius devotio nullum impedimentum haberet rogavit dominum ut omnem temporalium sibi contemptum infunderet et suorum filiorum dilectionum a corde suo auelleret et contra omnes contumelias contemptum et constantiam largiret. **F**usa vero oratione audiuit dominum sibi dicentem. **E**raudita est oratio tua que dixit ancillis audiuit dominus vocem meam quod et omnia temporalia ut stercoza reputo et de filiis meis non plus quam de aliis proximis curor mei contemptum et probria percipiendo nihilquam iam aliud diligere video nisi deum. **M**agister quod conradus sibi sepe molesta et contraria imponebat ut quod amplius diligere videbatur ab eius confortio separabat adeo ut duas ancillas fideles et predilectas que a iuventute sua secum fuerant enutrite ab ea remouit. **M**ultis effusis lacrimis hinc et inde. **H**oc autem faciebat vir sanctus ut eius voluntatem frangeret et ut

Elizabeth

ip̄a suū effectū totaliter ad deū erigeret
et ne aliq̄ ex ancillis pristina gloriā ad ei⁹
memoriaz reuocaret. In his aut̄, om̄ib⁹
inueniebat et velox ad obediētiā et p̄stās
ad patiētiā vt per patiētiā animā suā pos
sideat et p̄ obediētiā victoria decoret. **Pi**
cebat q̄z si p̄pter deū tantū timeo hominē
mortales. q̄ntū timere deo iudicē cele
stē. Ideo autē mḡro cōrado paupi et mē
dico et nō alicui diuiti ep̄o obediētiā face
re volui vt om̄iez occasionē t̄p̄alis cōsola
tiōis a me penit' abdicarē. **Quadā** vice
cū claustrū quarūdā sc̄imōialiū ab eis
obnixē rogata intrass̄ nō habita licētia
a suo mḡro. fecit eaz tā graui' d̄berari vt
p̄ tres ebdomadas in ea vestigia verbez
apparerēt. dicebat autem suis ancillis se
et illas cōsolās sic gramez fluuiio inundā
te deprimis et decrescēte erigis sic nos ali
qua afflictioe adueniēte debem⁹ p̄ humi
litatē submitti cessante d̄o ad deū p̄ spū
alez licētiā eleuari. **Tāta** se hūilitate dep
mebat vt nullaten⁹ pateret q̄ acille eā do
minaz appellarēt s̄z singulari t̄m̄ ad eam
nūero loq̄rēt. eo mō sc̄z quo inferiorib⁹ lo
qui debem⁹. **Scutellas** isup̄ aliaq̄ vtēsi
lia coquine lauabat et ne ab ancillis phi
beret eas tūc ad loca alia transmittēbat.
dicebat etiā. si vitā aliā magis dispectaz
inueniss̄ ip̄az poti⁹ elegisset. **Ceterz** vt cū
maria p̄tē optimā possiderz sedulo cōtē
plationi vacabat. in q̄ quidē cōtēplatiōe
specialem gr̄am habuit lacmas fundere
celestes visiōes crebro videre. et ad amo
rē dei alios inflāmare. **Quā** q̄dez mag⁹ io
cūda videbat tūc iocūde deuotiōis lacri
mas emittebat ita vt lacrimae de vultu
ei⁹ iocūdo tanq̄z d̄ fōte serenissimo efflu
ere viderēt vt siml' flēs videret et gaudēs
nūq̄z i deformitatē vl' rugas vultū ex fle
tu p̄tēns. **Dicebat** ei de his q̄ vultū in
fletu deformāt. vident' q̄si d̄nz deterrere
P̄tē enō d̄no qd̄ habēt cū iocūditate et hi
laritate. visiōes celestes i ip̄a sui oratiōe
cōtēplatiōe sepe videbat. **Quadā** d̄o die
sacro q̄dragesimali t̄p̄e i ecc̄ia existēs sic

ad altare ocul' defixis itenta manebat ac
si ibidē dei p̄sentiā miraret vbi p̄ magnū
spaciū solata diuina ē reuelatiōe reful
cta. **Deinde** domū reuersa cū se p̄ debili
tate i ancille gremiū appodiass̄ et illa p̄
fenestrā oculos ad celū defixos attollerz
tāta hilaritate vult' ei⁹ p̄fundit' vt etiaz
risus mirabil' seq̄ret. **Quo** cū diu iocun
da visiōe letificata fuiss̄ subito i lacrimas
ē p̄susa. **Rurs'** oculos aperies pristina io
cūditate p̄fruit' oculosq̄z claudēs pristis
lacris irrigat' et sic vsq̄ cōpletoriū talib⁹
ē diuis' solatiōib⁹ imozata. **Terū** cū diu
tacēs nullū verbū penit' emisiss̄ tādē p̄
rūpādo locuta ē dicēs. **Ita** d̄ne tu vis eē
mecū ego tecū et nunq̄z volo a te separi.
Postmodū cuz ab ancill' rogaret' vt ad
dei honozē et ip̄az edificatiōez qd̄ viderit
indicarz illa ip̄az ip̄ortunitate d̄uicta ait.
Clidi celū aptū et iesuz se ad me benigne
iclinatē vltūq̄z ad me suū serēissimū ostē
dētē. ego vero de sua visiōe ineffabili io
cūditate p̄fusa de suo recessu remanebā
mlto merore deiecta. **Qui** mei misert'
itez me sui vult' ostensione letificās ait.
Si tu vis eē mecū ego ero tecū. **Cui** ego
respondi put me loquētez audiss̄. **Cūq̄z**
rogaret' vt etiā visiōē quā iuxta altare
vidit exponerz illa respōdit. **Que** ibi vi
di n̄ expedit enarrare ibi t̄m̄ i gaudio ml
to fui dei mirāda cōsperi. **Sepe** q̄z dū in
orōne p̄sisterz ei⁹ facies mire splēdebat et
ex ei⁹ ocul' instar solis radij pdibāt. **Sepe**
autē ei⁹ oratio tanti feruoris inueniabat
vt etiā alios inflāmarz. **Iuuenē** nāq̄z quē
dā seclariū indutū ad se vocās ait. **Clides**
ris nimis dissolute viuere cū deberes cre
atori tuo seruire velles ne q̄ pro te d̄nm
erorare. et ille volo d̄nā et id vehemēt expo
sco. **Cū** igit' se orōi d̄diss̄z iuuenē similit'
pro se oratōi icūbere monuiss̄ iuuenis al
tar voce clamauit dicēs. **Cessate** d̄nā iā ab
oratiōe cessate. **Sz** cuz illa attentī⁹ oratz
iuuenis alti⁹ clamans dixit. **Cessate** d̄nā
qz tot' d̄ficiōz sburoz **Ipe** ei tāto calore
fueerat succel' vt tot' sudās et fumās cor

De sancta

pus et brachia velut amies iactaret adeo
vt pleriq; accurretes ipm q; tenentes
vestes ei' p nimio sudore madidas inue
nirēt et estū ei' māib; ferre n̄ p̄nt ip̄o cla
māte ac dicente tot' ardeo et sumor. vt
no b̄tā elīcabet orōz; p̄pleuit iuuenis estu
are cessauit. **Q**ui redies ad seipm et diui
na grā illustrat' ordinē fratru' minor' in
gressus ē. **I**lla aut' inflāmatio sic ostēsa fer
uorē orōnū suaz igneum demōstrabat.
Qui tā valid' extitit q; etiā frigidū inflā
mauit. **S**z ille carnalib; asuet' et spūali
bus nōdū idone' talia cape nō valebat
Ad summū no cum l'm p̄fectiōis p̄t ma
rie p̄teplatiōis oculū n̄ defuit. **M**arthe of
ficiū laboriosū sic sup̄ in sex opib; miseri
cordie ē ostēsus. **N**ihilomin' tamē postq;
eū habitū religiosū induit sedule pieta
tis opib; defuiuit. **M**ā cū p̄dote sua quib;
milia marcar' recepiss; p̄tē in paupes di
stribuit et de reliq; in marchurck magnuz
hospitale p̄struxit p̄t q; oēs eā ēputabāt
dissipatricē et pdigā et cūcti eā appellabāt
insanā. **E**t qz omēs iurias nouerat gau
dēt excipe i'pperabāt ei q; nimis cito me
moriā viri sui a corde suo abiecerat q; tali
ter exultabat. **P**ostq; aut' hospitale con
struxit fuitijs paupum se tanq; ancillaz
humilem mancipauit. **M**ā paupib; tam
solicite mīstrabat vt eos etiā balnearēt
et in lectis collocans opiret adeo vt ancil
lis gratulabūda dicerzq; bñ nobiscū agit
q; dñs sic balneam' et tegim'. in ip̄o aut'
pauperū obsequio tā humilit' se habuit
q; puerulū quēdam monoculū et scabie
perfusum vna nocte sex vicibus propri
is brachijs ad loca necessitat; stulit et pā
nos ip̄i' fedatos libent' lauit. **Q**uādam
etiā mulierē horribiliter leprosz sepe ab
luens in lectulo collocauit vlcera tergēs
et ligās medicamēta adhibēs vngues q;
p̄cidēs cui etiā ei' pedib; p̄strata corrigi
os calciamētōz soluebat. **I**pp̄s aut' infir
mos ad cōfessiōez et cōmunicatiōez indu
cēs vtulā quādam penit' renuētez ver
bere castigatam induxit. **C**ū no a pauper

vacabat officio filabat lanaz de quodam
monasterio sibi missaz et p̄eciū q; inde
accipiebat paupib; diuidebat. **C**ū autēz
post multā paup̄tatē quigētas marcas p
sua dote receptas paupib; diuideret et
omnib; ordinate locat; ip̄a succincta trā
siēs mīstratz posita ē lex vt si q; in alioz
paupū p̄uidiciū locū mutatz et itez acci
pet capilloz suoz detricatiōz aliq; susti
neret. **E**t ecce qdā puella nomie radegū
dis que mira capilloz pulcritudine polle
bat ide trāsitura aduenit nō vt elemosi
nā accipet sz vt quādā sorozē suā infirmā
visitatz. **Q**ue cū tāq; legis p̄uaricatrix
ad b̄tāz Elizabeth adducta fuiss; eius ca
pillos p̄tin' detricari mādauit ip̄a flen
te et plurimū reluctāte. **C**ū no quidam
de astātib; eā innocētez affererēt illa ait.
Saltē d̄cetero n̄ poterit cuz tāta capillo
rū ambitōe ad choreas accedere nec cum
illis vāitates aliquas exercere. **I**nterzo
gata vero puella a beata elīcabeth. **E**trū
aliquādo salubris vite p̄positū cōcepiss;
Respōdet. **Q**uā diu assumpiss; habitū
religiōis nisi tāta fuiss; in ea delectatō in
capillis. **E**t illa cari' inquit ē mihi q; tu
capillos pdideris q; si fili' meus fuisset
in imperiū sublimatus. **C**ōtinuo igitur
puella habitū religionis induit et i' hospi
tali cū beata elīcabeth tegēs laudabilē vi
tā duxit. **C**ū qdā paupcula filiā pepiss; be
ata elīcabeth filiā de sacro fōte leuauit et
nomē suū eidē imposuit et matri necessa
ria mīstrauit ita vt de pellitio ancille sue
manicas auferēs ad inuoluēdū puellaz
sibi tribuerz et calcios p̄prios eidē donatz
p' tres aut' septimanas m̄lier dimissa pu
ella latēt cū viro suo aufugit. **Q**uō cū scē
elīcabeth nūciatū fuiss; i' orōnē se dedit et
vir et m̄l'r vltra p̄gredi nō valētes ad ip̄az
coacti redierūt ab ea veniā postulātes. q; s
vt iustū erat d̄ ingratitudie redarguens
puellam nutriendam eis tradidit et de
necessarijs eis prouidit. **A**pp̄o pinquā
vero et tpe q; dñs dilectā suā de mūdi er
gastulo vocare disposuit vt q; cōtēpserat

Elizabeth

regnum mortaliu regnum precipet angeloz
christus apparuit sibi dicei. **C**lenidicta
mea inpparata tibi int tabnacula du
igif febre correpta decuberz 7 ad pietē
faciē vsā tenerz audita ē a ci rcūstātibz
dulcē pmere melodīā .q̄ cū bayna an
cillarū qd̄ b̄ essz nō p̄ cūctatū fuissz illa
rūdit .auicula qd̄ā int me 7 pietē se po
nēs tā suauit cecinit qd̄ me ad canen
dū similit̄ puocauit i ipa aut̄ sua egri
tudine semp̄ hylaris extitit 7 nūquā
ab ozōe cessauit. nltiā dō die añ ei? trā
sitū dixit eis qd̄ acture esset̄ si ad ros
dyabol? aduenit. **P** paululū xero al
tavoce q̄si dyabolū licētias fuge tribz
vicibz exclāuit. deinde dixit ecce appro
pinquat media nox in q̄ christus nasci
voluit 7 i p̄sepio requeuit. **A**ppinquāte
ho hora sui trāsit? ait iā tp? instat in q̄
omipotes de eos q̄ amici ei? sūt ad ce
lestes nuptias euocabit. **P** paululū
ho Anno domini cxxxi. ad extrema
horā veniēs dormiuit i pace. **L**icet aut̄
ei? venerabile corp? q̄ttuoz diebz ihūa
tū iacuerit null? aut̄ fetoz ex eo pdi
bat s̄ quidā odor aromatic? cunctos
reficiēs exalabat. **T**ūc aut̄ vise sūt ml̄
te auicule sup cacūmē eccie p̄gregate
quas nūq̄ aliq̄s pri? vidit q̄ taz suau
modulatōe cātābāt 7 tanta varietate
mod? cātādi formabāt̄ vt cūctos i am
miratiōe adducerent eo qd̄ ei? exeq̄as
quodāmō agere viderēt. **T**ūc etiā i ae
re audita est suauissima melodia ac si
regnum mūdi qd̄ in laudibz vginū ca
niū audiret mult? aut̄ ibi fuit clamoz
paupū multa deuotio p̄ploz itavt alij
capillos capit? detrūcarēt alij p̄tulas
pānoz inciderent 7 hec p̄ sup̄mis reli
quijs reseruarēt ei? aut̄ corp? i monu
mēto ē positū qd̄ postmodū redunda
re oleo ē reptū. maifestatuz ē igif i ei?
transitu q̄nte ipa btā elizabet̄ fuerit
sc̄t̄tatis 7 hoc q̄ ad auicule modulatiō
nē et demōis expulsiōez. illā ei auicla
q̄ se int ipaz et pietē posuit 7 tā dulcī

cecinit q̄ etiā ipaz ad cātādūz induxit
credim? fuisse angeluz q̄ fuerat ad sui
custodiā deputat? qui eidē eternū gau
diuz nūciauit. **S**icut enī re. pbis iterz
dū ante suū trāsitum reuelat̄ etna sui
damnatio ad maiorez sui cōfusiōz . sic
electis interdū reuelat̄ eterna sui sal
uatio ad maiorez sui p̄solationē. **I**lle
aut̄ cantus quē ipa ptulit fuit immen
sum gaudiū qd̄ ex tali reuelatiōe cōce
pit. **Q**uidē tam immensum extitit
vt in corde totaliter capi nō potuit. s̄
se p̄ suauitatis vocē maifestauit. **D**y
abol? i sup̄ si forte aliq̄d i us hēat ad san
ctos etiā morientes acce dit. **S**ed qz
in beata elizabet̄ nil iur̄ habuit ideo
turpiter licēciat? aufugit p̄ hoc datur
intelligi quāte fuerit sanctitat? a qua
7 dyabolus territ? fuit 7 cui angel? e ter
nū gaudiū nūciauit. **M**anifestatū est
secūdo quāte fuerit mūdicie 7 purita
tis et hoc quo ad odoris exultatiōem
Quia enī corp? ei? omī mūdicia 7 ca
sitate in vita nituit ideo in morte su
auitate odoris flagrauit. **M**anifestatū ē
tertio quāte fuerit excellētie dignita
tis et hoc quo ad auium iubilatiōez
Illas enim aues que in cacūie eccle
sie iubilantes et cantantes apparue
runt credimus fuisse . angelos qui a
deo missi fuerunt vt eius animam in
celum deferrent et eius corpus cele
stibus iubilatiōibus honorarēt. **S**i
cut enim ad reprobos morientes ml̄
titudo conuenit demonuz vt eos ter
rozibz crucient 7 eorum animas ad
tartara rapiant sic ad electos decedē
tes multitudo conuenit angelozum
vt eos confortent et eorum animas
ad celestia regna perducant . **M**ani
festatū est et quarto quāte fuerit mi
sericordie et pietatis 7 hoc quo ad olei
emanationez. **D**e eius enim corpore
oleum emanauit quia tota in vita mi
sericordie operibus redundauit . **Q**
quantis pietatis visceribus eius .

De sancta

nunc affluit spiritus cuius in pfundi oleo inuētum est iacēs corp⁹. manifestatū est q̄nte apud deū sit potestatis ⁊ merit⁹ hoc per multipliciū miraculorum operatiōem. postquā enī de corpore transijt de' eam multiplici miraculorū gloria illustrauit quorū quedā inferius sunt posita. multa vero breuitatis gratia intermissa. **I**n ptib⁹ si quidē saxonie monasterio quodāz hīstē. dyocesis monachus quidā ordinis cisterciēsis henricus nomine tanta fuerat infirmitate depressus et grauib⁹ dolorib⁹ circūdatus vt omnes ad cōpassionem induceret et clamoribus inquietar⁹. **Q**uadā igitur nocte apparuit ei q̄dā venerabil' femiā vesti b⁹ albis āmicta. ue eū admonuit vt si sanitates recipe cuperet dñe elizabeth se deuoueret. **S**equēti nocte similia persuadens apparuit. **I**lle autē cuz abbas ⁊ prior deessent de superior' psilio votū emisit. **T**ertia igitur nocte eidē apparens signū crucis sup eū edidit ⁊ ille cōtinuo sanitatem recepit. **C**uz autē abbas et prior hęc redeuntes audissent mirari quidem de sanitate ceperunt sed de voti adimpletōe plurimū dubitarūt. **C**uz nulli monacho liceat aliqua vota emittere nec se ad talia obligare. **A**diecit quoqz prior monach⁹ sepe ad h⁹. illicita sub specie boni demōnū apparitione deludi ⁊ ideo esset illi monacho psulendū vt mentes suā istabile' cōfessione firmaret. **S**equenti igitur nocte eadem psona que p̄us sibi apparēs sibi dixit infirm⁹ semp eris donec impleas quod vouisti. **S**atim ergo eadem infirmitas eū arripuit ⁊ eidem doloribus torqueri cepit. **Q**uod cum abbas audisset ipm statim licentiauit et cerā p ymagine faciēda dare precepit. **Q**ui mox sanitate recepta votum suum implere studuit et ill⁹ infirmitatis nihil postmodū passus fuit. **P**uella quedā benigna nomie

moguntinē. dyocēs. cum ab ancilla potū petiuisset illa commota potū porerit dicēs accipe et dybolum bibe. vi sumiqz est puella vt ardēs titio per ei⁹ guttur descenderz. **A**deopt se in collopati clamaret. **C**ontinuo igitur vent ei⁹ instar vteris intumuit et quiddā in eius ventre discurrere per membra singula visum fuit. illa vero gest⁹ miserabiles faciēs ⁊ voces insanas emit tēs obfessa a demone fore credebatur. **I**n talivero statu per bienniū mansit. **D**educta igit ad tumulū sancte elizabeth ibidem p ea voto emisso dū supposita fuisset velut exanimis ibidem apparuit. **S**e dū modicū pan⁹ ad māducandū et aquā benedictam ad bibēdum sup eandē tumbā eidem obtulissent mox cunctis stupentib⁹ et mirantibus sanata surrexit. **U**ir quidāz de dyocēs. traiectēsi thoderic⁹ nomine cū i vna manu cōtract⁹ eius visum penitus amississet ⁊ sepulcrū sancte elizabeth bis visitās curationem minime recepisset tertio illuc cūyrore sua cū mltā deuotōe accessit. **Q**uodū tenderet senex quendā reuerendi aspectus obuium habuit. **Q**ui ab eo salutatus ⁊ vnde venisset requisitus dixit se de marchurekybi corpus sancte elizabeth requiescit venire vbi deus mltā miracula opat. **C**ū autē vir suaz infirmitatē exposuissz eidez ille manu eleuata euz benedixit dicēs. **S**ecur⁹ perge qz sanitates recipies dūmō manū infirmā ad caput sepulcri i quadā vouea ibi factā sub lapide miseris quā quāto pfundi⁹ imiseris tāto sanitatem citi⁹ obtinebis. **T**ūc autē sanctuz Nicolaū in memoria habēas q̄ sancte elizabeth tāqz comes ⁊ soci⁹ in suis miracul' coopat eidē. **A**diecit etiā stultos eē q̄ piet' oblatōib⁹ statī discedūt cū scris placeat vt cū pseuerātia eoz suffragia postulētur. **M**oxqz senex ab eis dispuuit nec vltra ip̄yridre potuēt

Elizabeth

Sup quo plurimū admirati pgebāt plenam sanitatis recuperande fiducia obtinētes. **U**ir igitur iuxta senis consilium manū sub lapide monumenti posuit et ipsaz cōtinuo sanata retraxit. **Q**uidā de dyocesi. coloniēsi herman? nomine dū in carcere a iudice teneretur ad deuz se totaliter cōtulit et btāz Elizabeth? et mgēm cōradū ī sui adiutoriū deuotione qua poterat inuocabat. **S**equēti aut nocte āto in simul cū multo lumine sibi apparuerūt euz multipliciter cōsolantes. **T**andem snia in eū data suspendit? et ad spaciū vni? miliaris theutomici in patibulo detinetur. **J**udex autēz cōcessit parentibz ut ipm deponerent et in tumulo sepelirent. **P**reparata igitur fouea cū eēt depositus pater et patruus ceperūt p mortuo beate elizabeth patrocinea inuocare. **E**t ecce vniuersis mirantibz et stupentibz q fuerat mortu? san? surrexit et viuus. **S**colaris quidam de dyocesi. moguntinēsi. burcardus nomine dum piscatoini minus caute? insisteret in flumen lapsus decidit magno aut spatio tps interiecto dū eius corpus esset extractū. **A**deo sine motu? et sensu repertū est rigidū q nullo in eo signo vite inuento vere mortuus est ab omnibz iudicatus. **T**unc btē elizabeth implorat merita. **E**t cū ctis vidētibz et mirātibz sibi restituit salus et vita. **I**uuenis quidā tres annos et dimidiū habēs de dyocesi moguntinēsi. vtelin? noie dū spiritū emisisset et corp? ei? p spaciū quattuor miliariorū theotumcorū rigiduz? et exanime iacisset mater ad inuocāda? beatam elizabeth tota deuotione se contulit et puerum viuum et sanum recepit. **P**uer quidā quattuor annorū dū in puteū decidisset casu quidā venies aquā haurire animaduertit puerum ibi submersum iacere. **Q**uē postq cū

difficultate extraxit ipm mortuū de? descendit. **C**ur? quidez mortis erāt indicia tps diuturnitas corpis rigiditas oris et oculoꝝ horribilis apitio cutis denigatio ventis iflatio et omioda senil? et mort? puatio. **P**ro ipo igit? suscitādo ad beatā elizabeth votū emittit et continuo vite pristine restaurat. **Q**uedam etiā puella in flumine submersa dū fuisset extracta eius merit? p?tin? est vite restituta. **U**ir quidaz noie frideric? dyocesi. moguntinēsi. in arte natādi valde pit? dū se in aqua quadam balniaret et sanatū pauperem quēdam p beatā elizabeth illuminatū detridēs in eius faciē aquam cōtemptibiliter spargeret ille prouocatus dixit. **D**omina illa sancta que mihi gratiā prestetit d te me vindicet ita vt hic nō exreas nisi mortuus et submersus. **I**lle autē imprecationē pauperis pūpēdens et in aquā se lasciuē submittens viribz penitus destitit? se iuuare non potuit sed in pfundū quasi laps? declēdit. **P**ost multū vero tps requisitusq? de aqua mortu? est delat?. **T**uncq? in agnus planc? fieret sup eū quidā eius p?pinq? ceperūt p eo ad beatā elizabeth votuz facere et eius suffragia deu otissime implorare. **S**tati igit? ī eū spirit? redijt et viu? et san? surrexit. **U**ir qdā noie iohannes de dyocesi moguntinēsi cum quodam fure innocenter deprehensus suspendio cum ipso ad iudicatus cunctos orauit vt deum et beatam elizabeth orarent q secundum sua merita iuuaretur. **C**um ergo suspensus esset audiuit super se vocem dicentēz confide et in sanctaz elizabeth fiduciam habe et liberaberis. **S**tatimq? alio remanente ipse fune fracto de loco alto grauissime cecidit nullaz tamen lesionem icurrit licet noua vestis q induit? erat rumperetur. **Q**ui exhilaratus ait. **S**ancta elizabeth tu me liberasti

De sancta

et sup stratus molle cadere me fecisti;
Cum ergo aliqui dicerēt ipm itez su-
spendendū. iudex ait. quē deus libera-
uit suspendi de uo nō pmittas. **Cō-**
uersus quidā fuit i quoddā monaste-
rio mogūtineñ. dyoces. volemar? no-
mie ad modū religiosus p carnez suū
sic afflixit vt circa annos. xx. loricaz ad
carnem portaret ⁊ inter lapides ⁊ lig-
na iaceret. **Hui?** manū dū in molens-
dino esset lapis molaris casu apprehē-
sam sic cōtriuuit vt carnē ab vtraqz pte
auelleret ossa et nervos cōtereret ita
vt in quodā mortario cōtrita quodā
nō videret. **Qui** tāto doloris aculeo
vrgebatur vt rogaret qd man? sibi p-
cideref. **Cū** igit beatā elizabeth crebro
in sui auxiliū inuocaret que etiā in vi-
ta sua sibi familiaris extiterat quadā
nocte sibi apparuit dicens. **Quis** sanus
fieri. **Qui** cū respōderet libenter illa
manuz apprehendēs nervos sanauit
ossa integravit carnem ex vtraqz pte
restituuit et pristinae sanitati donauit.
mane aut factō sanatū se reperit ⁊ to-
ti cōuentui ipam manū cūctis stupē-
tibus sanatam ostendit. **Quidam**
puer quiquēnis ductric? nomie mo-
guntineñ. dyoces. cū cec? natus esset
meritis beate Elizabeth lumē recepit.
Pellis siquidē integra sine pilis pal-
pebrarū vlt aliqua pellis diuisione ocu-
lis supinducta fuerat adeo vt totalit?
oculos tegeret nec substātie oculorū
vllū indicium appereret. **Mater** igitur
ei? ad sepulcrum sancte elizabeth ipm
ducēs de terza sepulcri oculos eius li-
niuit ⁊ sup eum beate elizabeth meri-
ta inuocauit et ecce pellis integra per
mediū scindit? eius oculi paruissimi
turbulenti ⁊ sanguinolenti videntur.
Sicqz puer beate elizabeth meritis
suffragantibz visus bñficio est potit?
Puella quedā eiusdem dyoces. be-
atrix nomie cū diu magnis et diuers

fuiisset infirmitatibz molestata tandē
gibbo in dorso et struma in pectore ex-
crecentibz sic ē toto corpe incuruata
vt nulla se ratione erigeret. sed mani-
bus sup genua positus corpus suum
taliter sustentaret. **Cū** igit mater in
quadā iporta eā ad tumulū scē eliza-
beth deportasset ⁊ p dies decē cōmorā-
tes ibidē nullū potuissent sanitat? res-
mediū inuenire irata mater ipi? ptra
beataz elizabeth murmurauit dicens
Omnibz bñficia impendis ⁊ me mis-
seraz nō exadis. **Reuertens** igit omis
quos potero a visitatione tua auerte-
re pcurabo. **Cū** ergo irata recederet ⁊
iazvntū miliare et dimidiū pegisset et
eius filia doloribz cruciata lugeret tā-
tez ipa puella obdormiēs vidit quadā
pulcerimā dñaz cū facie refulgenti q
corpus ei? i dorso ⁊ pectore liniēs dixit
ei. **Surger** ambula. **Cū** igit puella
⁊ se ab omni deformitate et curuitate
penitus sanatam inueniēs visionem
mēi tetulit et gaudiū ⁊ leticiā genera-
uit. **Redeūtes** igit ad sepulcrū sancte
elizabeth deo et sibi gratias egerunt
⁊ ibidē sportam in qua puella portata
fuerat dimiserūt. **Julier** quedam
gerdrudis nomie eiusdē dyoces. p
multos annos vtroqz crure cōtracta
⁊ toto corpe curua in somnis admo-
nef vt ad scīm nicolaū pficiscens ei?
debeat merita iplozare. **Que** ad quan-
dam ecclesiā sancti nicolai portari se
fecit et in vno crure sanitatē inuenit.
Tandē ad sepulcrum beate elizabeth
pducta ⁊ sup eius tumulū posita gra-
uissimis doloribz stimulata ⁊ velut a-
mēs effecta sana ⁊ incolumis exur-
xit. **Julier** quedam gerdrudis no-
mie eiusdē dyoces. cum per annum
integrum penitus ceca mansisset et
aliorum semper auxilio duceretur ad
rogandā sanctaz elizabeth tota deuot-
tiōe se cōtulit ⁊ amissuz lumē recepit.

Elizabeth

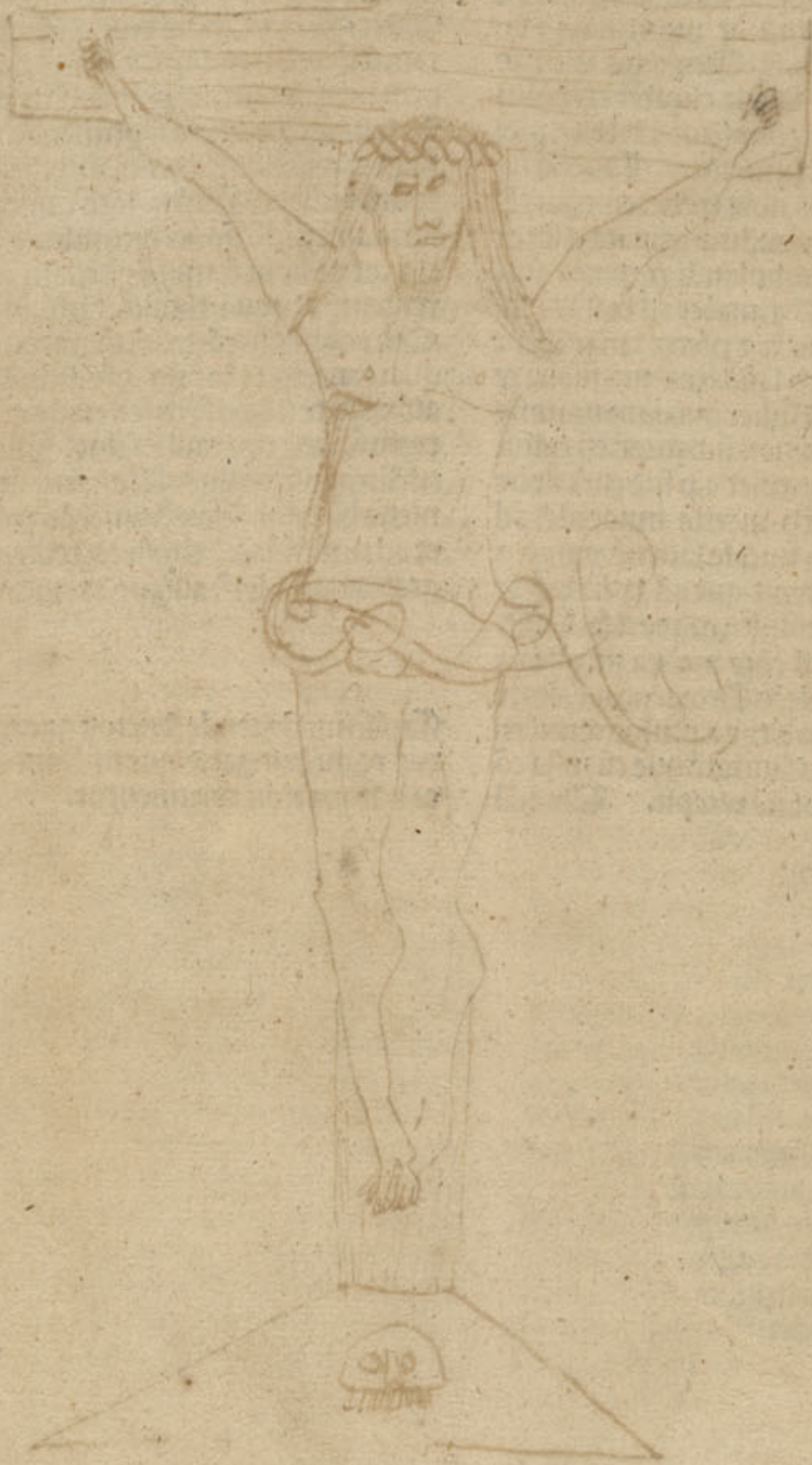
Erit quidam Henricus moguntinus. dio-
cesis. cum lumine oculorum penitus esset priua-
tus sepulchrum sancte Elizabethae visitans plene
curatiōis beneficiū re portauit. Post-
modum vero idem vir fluxu sanguinis a
deo est grauatus ut moriturus a fa-
milia crederetur. Accipiens vero de
terza sepulchri sancte Elizabethae et ipsam
cōterēs aque cōmiscuit et bibens ple-
nam sanitatem inuenit. **¶** Duella quā-
dam Metildis nomine treuerensis. dyo-
cesis. dum visu et auditu priuata esset et
loquendi et ambulandi potentiam ami-
sisset pater suus et mater ad beatam Eliza-
betham eam deuouerunt et perfecte sanata dei et
beate Elizabethae laudantes magnalia ce-
perunt. **¶** Mulier quedam nomine
Heliburgis treuerensis. dyo-
cesis. cum pānū
ceca penitus extitisset et per sua curatione
beate Elizabethae merita inuocasset ad
tumulum eius duci se faciens unius o-
culi lumē accepit. que ad propria reuēsa
in alio loco grauius torqueri se sensit.
Cum vero iterum eius merita implorare
apparuit ei dicens. Accedens ad altare
fac cum corpali tuos oculos ventilari
et sic recipies sanitatem que cum iussa cō-
pleuisset sanitatem recepit. **¶** Erant quidam

Theodericus nomine moguntinus. dyo-
cesis. in genibus et cruribus diu grauissime
infirmatus ita ut non posset progredi nisi
ab alijs portaretur. Porro fecit quod sepulchrum
sanctae Elizabethae cum oblationibus vi-
sitarerit. Et cum locus eius a tumulo
tantum per decem miliaria distaret vix in
octo diebus peruenire potuit. Cum vero
ibidem per quattuor septimanas man-
sisset et nullum remedium impetrasset
domum redibat. Cumque in loco quodam
iuxta alium infirmum decumbens qui
esceret vidit in somnis quendam ad se
uenientem et aqua totaliter perfundētem.
Qui euigilans contra socium iratus ait.
quare me aqua totaliter perfudisti. Qui
ait. Ego te non perfudi sed credo quod illa
perfusio erit tibi causa salutis. Ille igitur
surgens et totaliter se sanatus in ue-
niens baculos super humeros posuit
et ad tumulum sanctae Elizabethae rediens et
gratias agens letus ad propria remeauit.

Expliciunt legende sanctorum quorum-
dam regni hungarie que in lombardi-
ca historia non continentur.

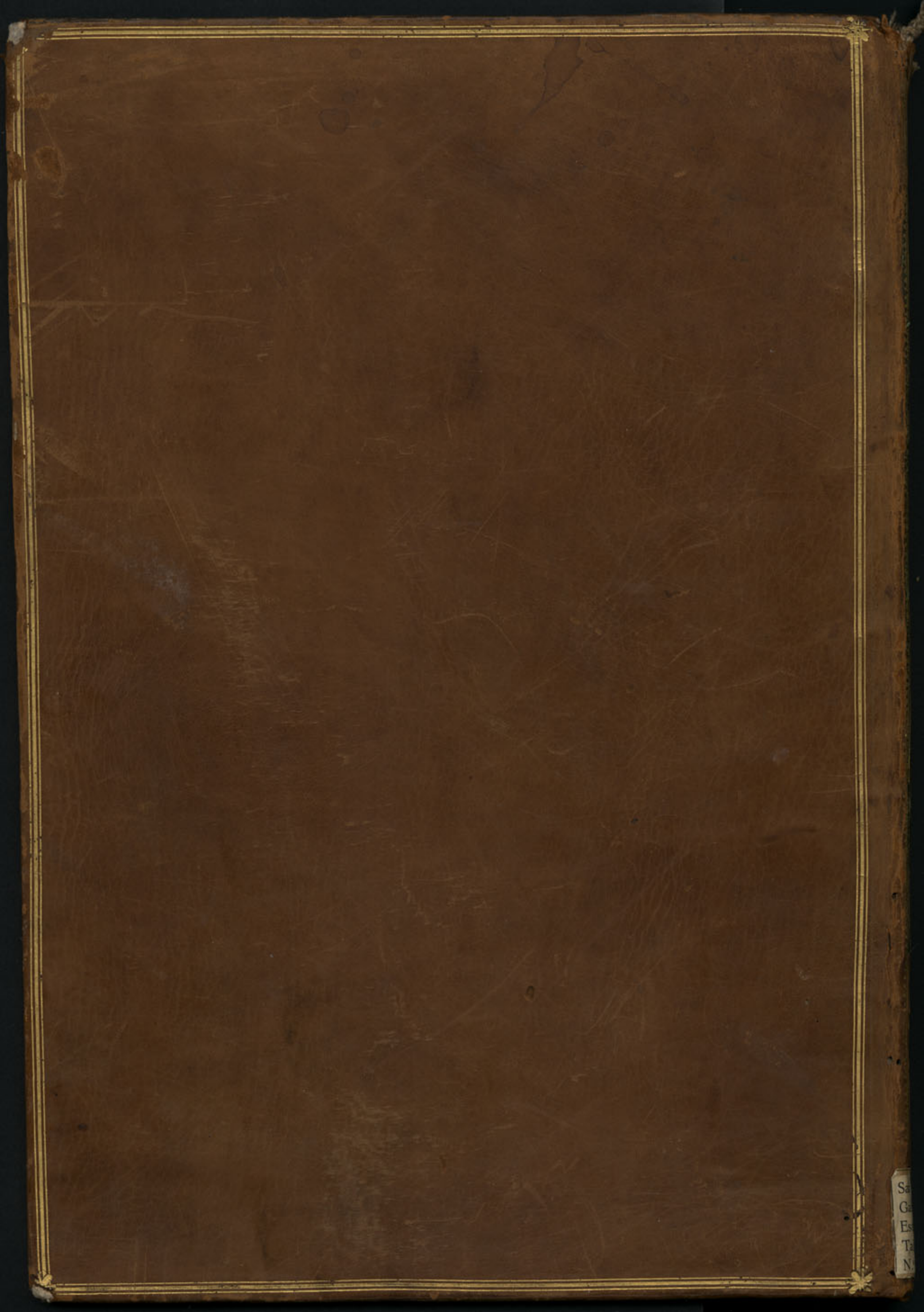

I·N·A·T·

Sa
Ga
Es
Ta
N

